

PURITAS

*Cum pot să-mi iubesc
aproapele ca pe mine
însuși?*

John Millward

Cum pot să-mi iubesc aproapele
ca pe mine însumi?

John Millward

Cum pot să-mi iubesc
aproapele ca pe mine
însumi?

MAGNA GRATIA

Dascălu, 2026

CUM POT SĂ-MI IUBESC APROAPELE CA PE MINE ÎNSUMI?

John Millward

Copyright © 2026 Editura MAGNA GRATIA. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Publicat în original sub titlul *How Ought We to Love Our Neighbors as Ourselves?*, de Rev. John Millward, parte din *The Morning Exercises at Cripplegate, St. Giles*, vol. 1, London: William Tegg, 1844.

Traducerea: Ninel Lazăr. Corectura: Monica Lazăr. Tehnoredactare și DTP: MG Books.

Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune. Referințele biblice notate cu NTR sunt preluate din Biblia, Noua Traducere Românească (NTR). Copyright 2007, 2010, 2016 de Biblica Inc. Toate drepturile sunt rezervate. Folosit cu permisiune.

ISBN: 978-630-351-354-6 (pdf); 978-630-351-355-3 (epub).

Editura MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi publică.

„*Să nu furi*” (Exod 20:15).

Respectă drepturile de autor și efortul depus pentru publicarea acestei cărți!

Cerințele MAGNA GRATIA privind drepturile de autor pot fi consultate la adresa de internet www.magnagratia.org/copyright.html.

Editura MAGNA GRATIA

Str. Liliacului nr. 26,

Dascălu-Ilfov 077075

Email: contact@magnagratia.org

Internet: www.magnagratia.org

Cuprins

Prefața seriei PURITAS	7
Introducere	15
Capitolul 1. Cine este aproapele meu?	23
Capitolul 2. Cum ar trebui să îl iubesc pe aproapele meu?	45
Capitolul 3. Care sunt gradele iubirii de semenii?	85
Încheiere	99
Despre autor	105
Anexă. Întrebări pentru studiu și reflecție	107
Despre MAGNA GRATIA	

PREFAȚA SERIEI PURITAS

Dacă evanghelicii de astăzi știu ceva despre puritani și puritanism, ceea ce ei știu izvorăște fie din mituri sau folclor evanghelic, fie din prezumția că puritanii au fost niște oameni cu capul mare, care trăiau într-un soi de turn de fildeș, izolați de societate, ducând o viață excesiv de austeră și fiind preocupați obsesiv de o teologie lipsită de realism, un soi de despicare a firului în patru fără prea mare legătură cu viața de zi cu zi.

Realitatea istorică este însă una foarte diferită. Da, ca primă generație de după Reformă, puritanii au împărtășit preocuparea reformatoarelor pentru studiu doctrinar și claritate teologică. Dar ei nu s-au limitat la asta. Scrierile puritanilor sunt atât de bogate în aplicații practice, atât de conectate la

viața reală și atât de realiste în așteptările create pentru creștinul evanghelic, încât aproape că este de mirare cum se face că, după atâtea secole care s-au scurs de la perioada puritană încoace, ei sunt văzuți în continuare ca niște „sihaștri” evanghelici.

Acesta este unul dintre motivele care m-au determinat să mă aplec mai mult asupra traducerilor scrierilor puritane în lucrarea de la MAGNA GRATIA și mai ales să ajut la demistificarea portretului puritanului zugrăvit în lumea contemporană evanghelică.

Seria PURITAS este o colecție de peste 100 de scrieri scurte, axate pe întrebări de natură foarte practică, dileme care i-au preocupat pe autorii puritani și la care au căutat să răspundă în general prin predici sau scrieri relativ scurte, dar adânc înrădăcinate în argumente și dovezi biblice. Ceea ce sper să observe aceia care se vor opri să citească

această serie este natura atât de actuală a întrebărilor și dilemelor cu care puritanii s-au luptat și la care au căutat asiduu (și au găsit) răspunsuri biblice.

De la chestiuni precum maniera de a avea și păstra siguranța mântuirii, la cum să-L iubim practic pe Dumnezeu cu toată inima și pe aproapele ca pe noi înșine; de la felul cum ar trebui să luptăm concret cu isпита și poftele nesănătoase la maniera în care ar trebui să folosim legitim binecuvântările lui Dumnezeu pentru această viață; de la cum ar trebui să trăim prin credință în providența lui Dumnezeu și până la cum ar trebui să tratăm dărnicia pentru a-L glorifica pe Dumnezeu prin ea; de la cum să exprimăm mulțumirile față de bunătatea lui Dumnezeu și până la lupta cu depresia și anxietatea; de la ce trebuie făcut pentru a ne înfrâna limba și până la cum ar trebui

să suportăm necazurile, durerile și suferințele în lume; de la cum ar trebui să postim după voia lui Dumnezeu și până la ce pot face părinții pentru a-și ajuta copiii să Îl cunoască pe Hristos spre mântuirea lor; de la identificarea semnelor dragostei autentice față de frații în credință și până la cum ar trebui să tratăm conflictele și când sunt necesare despărțirile în adunări (și multe alte astfel de întrebări și dileme de natură practică) – seria PURITAS își dorește să redescopere înțelepciunea puritană practică, intens biblică și hotărât teocentrică, și să o prezinte generației actuale.

De aceea, invitația mea pentru cititor este aceasta – deschide-ți inima și pregătește-te pentru una dintre cele mai frumoase aventuri, în înțelepciunea biblică practică, dacă este să îi spunem așa, prin care vei crește spiritual mai mult decât ți-ai

închipuit vreodată că ar fi posibil. Și ține aproape de tine Biblia, pentru că vei avea nevoie să faci ceea ce puritanii au făcut și au cerut cu excelență – slujba asemenea credincioșilor din Berea, anume să vezi dacă învățătura primită prin această serie este biblică sau nu.

Ninel Lazăr
Editura și Asociația
MAGNA GRATIA,
August 2026

Să-l iubești pe aproapele
tău ca pe tine însuși.

MATEI 22:38

INTRODUCERE

Apostolul ne îndeamnă să ne gândim cu luare aminte la Hristos, „Cel ce a suferit din partea păcătoșilor o împotrivire așa de mare față de Sine” (Evrei 12:3). Dintr-un asemenea duh de mare împotrivire venea faptul că potrivnicii Lui obișnuiau să-I pună atât de multe întrebări prin care să Îl atragă în cursă. În acest singur capitol Îl găsim înfruntat de nu mai puțin de trei ori: mai întâi de ucenicii fariseilor și de irodieni, în privința legitimității plătirii birului către Cezar; apoi, în aceeași zi, de saducheii, cu o întrebare despre înviere, pe care ei o tăgăduiau. După ce S-a apărut atât de bine în ambele cazuri, încât primii s-au mirat și L-au lăsat în pace, iar ceilalți au fost reduși la tăcere, iată că fariseii Îl atacă din nou, părând să fi ales dintre ei pe unul care să I se împotrivească printr-o întrebare: „Și unul din ei,

un învățător al Legii, ca să-L ispitească, I-a pus întrebarea următoare...” (Matei 22:35). Același om este numit de un alt evanghelist „un cărturar”: „Unul dintre cărturari... a venit la El” (Marcu 12:28).

Printre iudei existau două feluri de cărturari: unii erau cărturari ai poporului, care îndeplineau funcții de administrație în chestiuni de interes public, iar alții erau cărturari ai Legii, a căror îndeletnicire era să le citească și să le tâlcuiască oamenilor Legea lui Dumnezeu. Un cărturar din a doua categorie era Ezra, despre care se spune că era „un cărturar iscusit în Legea lui Moise” (Ezra 7:6), acesta fiind motivul pentru care se spune că ei „șed pe scaunul lui Moise” (Matei 23:2). Persoana din textul nostru aparținea acestei din urmă categorii, după cum se vede limpede dacă îi punem laolaltă pe cei doi evangheliști: Marcu spune că era

„unul dintre cărturari”, iar Matei spune că era „un învățător al Legii”. Dacă le unim mărturiile, rezultă că avem de-a face cu un cărturar al Legii. Iar întrebarea cu care acesta L-a ispitit pe Hristos avea de-a face cu Legea: „Învățătorule, care este cea mai mare poruncă din Lege?” (Matei 22:36). Cel care, la vârsta de 12 ani, fusese în stare să discute cu învățătorii într-un asemenea fel, încât toți cei care-L auzeau „rămâneau uimiți de priceperea și răspunsurile Lui” (Luca 2:46-47), nu avea cum să caute prea mult un răspuns la o asemenea întrebare într-un asemenea moment.

De aceea, Îl auzim pe Domnul Isus răspunzându-i clar și direct: „Isus i-a zis: „Să Îl iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este cea dintâi și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei,

este: Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți” (Matei 22:37-39). Ultima parte a acestui răspuns este cea pe care dorim să o analizăm acum: „Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți”. Se spune că această poruncă este „asemenea” celei dintâi, adică o „poruncă mare”, deoarece, după cum aceea cuprinde toată datoria pe care o avem nemijlocit față de Dumnezeu, tot astfel ea cuprinde toată datoria pe care o avem față de semenii noștri, adică față de oameni.

Învățații iudeilor obișnuiau să o numească „porunca universală cea mare” sau „capul”, alteori „piciorul Legii”, făcând aluzie probabil la suma totală dintr-un calcul. Atunci când aduni mai multe elemente, dacă începi de jos și mergi în sus, suma totală este așezată deasupra și este denumită „capul socotelii”; iar dacă începi de sus și continui în jos, suma este scrisă jos și denumită „piciorul socotelii”,

cuprinzând în ea suma tuturor numerelor de mai sus. Tot astfel, dacă începi cu Moise și cobori până la proroci sau începi cu prorocii și urci până la Moise, tot ceea ce este spus de oricare dintre ei ori de toți laolaltă despre datoria noastră față de oameni se rezumă în aceste cuvinte: „Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”.

Când Hristos le-a poruncit ucenicilor Săi să se iubească unii pe alții, El le-a încredințat multe lucruri în acea singură cerință: „Vă poruncesc aceste lucruri, ca să vă iubiți unii pe alții” (Ioan 15:17). Și cine poate spune câte lucruri ni se cer în această singură cerință? „Frații mei, tot ce este adevărat, tot ce este vrednic de cinste, tot ce este drept, tot ce este curat, tot ce este vrednic de iubit, tot ce este vrednic de primit, orice faptă bună și orice laudă, aceea să vă însuflețească” (Fil. 4:8). Toate aceste „tot ce este”

sunt cuprinse aici, ba chiar orice alt lucru bun și virtuos, „orice faptă bună și orice laudă”, este cuprins în această singură poruncă: „Iubiți-vă unii pe alții”, precum și în această frază: „Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”.

Nu ne putem aștepta ca, într-un timp atât de scurt precum cel alocat acestei predici, să vorbim despre toate lucrurile cuprinse în aceste cuvinte, astfel că putem lua doar câteva picături din ocean sau un pumn de nisip de pe țărm. Numai Acela care „a măsurat apele cu pumnul Lui și a strâns ță-râna pământului într-o treime de măsură” (Isaia 40:12) este în măsură să ne dea adevăratele lor dimensiuni. După cum există înălțime și adâncime, lungime și lățime în dragostea lui Dumnezeu, tot astfel există în Legea lui Dumnezeu, care întrece orice pricepere (Efes. 3:18-19). David a recunoscut

aceasta când a spus: „Văd că tot ce este desăvârșit are margini: poruncile Tale însă sunt fără margini” (Ps. 119:96). Nici nu ne propunem să analizăm aceste cuvinte sub forma unui tratat. Prin urmare, îți voi prezenta învățătura cuprinsă în acest verset și voi trece, pe cât de repede ne va fi cu putință, la chestiunile practice legate de întrebarea din titlul nostru, a cărei deslușire este principala noastră preocupare în acest moment.

1.

CINE ESTE APROAPELE MEU?

Învățătura din acest verset ne spune că este de datoria fiecărui om să-și iubească aproapele ca pe sine însuși. Când Dumnezeu spune „să”, El Se referă la tine, la mine și la orice alt om, indiferent de rangul, starea sau condiția în care s-ar afla. Dar, înainte de a trece la discuția practică, va fi nevoie să facem următoarele lucruri:

(1) Să arătăm cine este aproapele nostru.

(2) Să spunem câte ceva despre legitimitatea iubirii de sine a omului.

(3) Să formulăm câteva concluzii pe care trebuie să le păstrăm în mințile noastre, ca pe un fir ce trebuie să străbată întreaga țesătură

a explicațiilor care urmează.

CINE ESTE APROAPELE MEU?

Așadar, cine este aproapele meu sau al nostru? Aproapele nostru nu este doar acel om care locuiește în apropierea casei noastre, pe aceeași stradă sau în același oraș, nici doar cel care face parte din aceeași țară sau națiune ca noi, ci orice om, din orice loc sau națiune ar fi, fie că ne este cunoscut sau străin, prieten sau dușman. Și găsim această întrebare pusă chiar lui Hristos de un anumit învățător al Legii (nu contează dacă era același cu cel din capitolul de față), iar Hristos îi răspunde printr-o pildă care, în esență, este următoarea: un om se cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, care l-au dezbrăcat, l-au rănit și l-au lăsat aproape mort. Pe acolo a trecut un preot, care l-a văzut și a trecut înainte pe partea cealaltă a străzii, gest imitat ulterior de un

levit. Dar când l-a văzut un samaritean, i s-a făcut milă de el, i-a legat rănila și l-a dus la un han spre îngrijire, și așa mai departe. „Care dintre acești trei ți se pare că a dat dovadă că este aproapele celui ce căzuse între tâlhari?” Învățătorul Legii a răspuns: „Cel ce și-a făcut milă cu el”. Ce îi răspunde Hristos? „Du-te de fă și tu la fel” (Luca 10:29-37). Este ca și cum Domnul Isus i-ar fi spus: „Ești iudeu și, ca atare, ai puține legături sau nu ai deloc legături cu un samaritean și, de fapt, cu orice om din alt popor. Între voi și ei se află un zid despărțitor, astfel încât îi privești ca pe niște străini, ba chiar ca pe niște dușmani, nu ca pe niște semenii tăi; dar îți spun că un samaritean sau un om din orice alt popor, oricine ar fi el, este unul dintre semenii tăi. Prin urmare, dacă se află în suferință și stă în puterea ta să-l ajuți, străduiește-te să arăți compasiune față de el”.

Dumnezeu ceruse acest lucru de la poporul evreu încă din vechime: „Dacă un străin vine să locuiască împreună cu voi în țara voastră, să nu-l asupriți. Să vă purtați cu străinul care locuiește între voi ca și cu un băștinaș din mijlocul vostru; să-l iubiți ca pe voi înșivă, căci și voi ați fost străini în țara Egiptului. Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru” (Lev. 19:33-34). Da, chiar dacă este un dușman, situația rămâne aceeași, după cum hotărăște Hristos: „Ați auzit că s-a zis: ‚Să-l iubești pe aproapele tău, și să-l urăști pe vrăjmașul tău’. Dar Eu vă spun: Iubiți-i pe vrăjmașii voștri, binecuvântați-i pe cei ce vă blestemă, faceți-le bine celor ce vă urăsc, și rugați-vă pentru cei ce vă asupresc și vă prigonesc” (Matei 5:43-44). „Ați auzit”, căci probabil că fariseii și cărturarii îi învățaseră astfel pe oameni, pângărind textul prin interpretarea lor falsă,

dar Hristos îi lămurește mai bine și, ștergând petele cu buretele Său, îi redă Legii frumusețea și desăvârșirea ei de la început: „Dar Eu vă spun: iubiți-i pe vrăjmașii voștri”. Și oare nu spunea și Legea același lucru? Găsim în Lege un pasaj foarte limpede în această privință: „Dacă întâlnești boul vrăjmașului tău sau măgarul lui rătăcit, să i-l aduci acasă. Dacă vezi măgarul vrăjmașului tău căzut sub povara lui, să nu treci pe lângă el, ci să-i ajuți să ia povara de pe măgar” (Exod 23:4-5). Oare Dumnezeu despre boi vorbește? Fără îndoială, acestea sunt scrise pentru binele omului, iar acest lucru reiese limpede din text: „Să-l ajuți să-l descarce; să i-l aduci înapoi”. Acest gest trebuia făcut nu numai din milă față de animal, ci și din dragoste față de om. În plus, cum am putea crede că Dumnezeu ne-ar cere să aducem înapoi un bou rătăcit și să ușurăm povara unui măgar apăsător de greutatea ei, dar să nu

ne impună nicio îndatorire față de un om aflat într-o asemenea stare? Fără îndoială, dacă suntem obligați să aducem înapoi un bou care s-a rătăcit, suntem cu atât mai mult îndatorați să aducem înapoi un om, când îl găsim rătăcind departe de Dumnezeu, iar dacă trebuie să ajutăm un măgar căzut sub povara lui, cu atât mai mult trebuie să ajutăm un om când îl vedem apăsător de povara lui.

Vedem, deci, pe cine trebuie să socotim aproapele nostru: pe orice om, fie prieten, fie dușman, care locuiește fie în apropierea noastră, fie la o distanță mai mare de noi.

ORICE OM SE IUBEȘTE PE SINE

Vom discuta acum despre al doilea lucru pe care ni l-am propus, anume legitimitatea faptului că un om se iubește pe sine. Orice om poate face aceasta, ba chiar este o datorie care îi revine fiecărui om să se iubească pe sine.

Acest lucru poate părea ciudat, când vedem că iubirea de sine este pretutindeni înfierată în Scriptură, astfel încât puține păcate sunt descrise în culori atât de întunecate ca acesta. Într-adevăr, acesta este un păcat care cuprinde în măruntaiele lui multe alte păcate. Putem spune despre el ce spunea apostolul Iacov despre limbă, că „este un foc, o lume de nelegiuiri” și „un rău care nu se poate înfrâna, plin de o otravă de moarte” (Iacov 3:6, 8).

Necredința și iubirea de sine sunt părinții nemijlociți ai tuturor relelor și urâciunilor din lume, motiv pentru care ele sunt puse în fruntea tuturor relelor care fac vremurile din urmă primejdioase: „Să știi că în zilele din urmă vor fi vremuri grele. Căci oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de bani, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără evlavie,

fără dragoste firească, neînduplecați, cleve-
titori, neînfrânați, neîmblânziți, neiubitori
de bine, vânzători, obraznici, îngâmfați; iu-
bitori mai mult de plăceri decât iubitori de
Dumnezeu” (2 Tim. 3:1-4). Și dacă poți găsi
un catalog al urâciunilor mai lung decât cel
înșirat aici înaintea ta, iubirea de sine este
mama tuturor acelor urâciuni. Ea provoacă
toată agitația din lume. Ea tulbură familiile,
bisericele, orașele și împărățiile. Altfel spus,
acesta este marele idol ridicat spre a i se
aduce închinare în toată lumea, cu mult mai
mare decât Diana efesenilor, despre care se
spunea că este adorată de „toată Asia și toată
lumea” (F.A. 19:27). Iubirea de sine este
idolul pe care fiecare om trebuie să se stră-
duiască să-l doboare, căci până nu se va pe-
trece asta, vom găsi puțină pace în noi în-
șine și puțină liniște între oameni.

Cu toate acestea, trebuie să spunem că

este îngăduit și că este o datorie ce îi revine fiecărui om să se iubească pe sine într-un anumit sens și într-o anumită măsură.

Există, trebuie spus, două feluri de sine: sinele natural și sinele păcătos. Acesta din urmă trebuie urât, iar celălalt iubit. Nu putem urî prea mult sinele păcătos, chiar dacă ar duce la nimicirea lui, iar pe acesta suntem datori să-l omorâm și să-l distrugem cu totul. Hristos a venit în lume tocmai pentru a ne ajuta și sprijini în nimicirea lui: „Fiul lui Dumnezeu S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului” (1 Ioan 3:8). Dar ne putem iubi sinele natural într-un fel legitim, adică sufletul și trupul, fiindcă acestea sunt lucrările lui Dumnezeu și, prin urmare, sunt bune.

Cel care a venit să nimicească „lucrările diavolului” a venit să mântuiască sufletul și trupul, care sunt lucrări ale lui Dumnezeu:

„Fiul omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut” (Luca 19:10).

Dar cum putem să iubim trupul și sufletul nostru într-un fel sănătos?

În primul rând, omul își poate iubi propriul *trup* și este dator să-i ocrotească viața. „Nimeni nu și-a urât vreodată trupul lui” (Efes. 5:29). Într-adevăr, citim despre un om care umbla printre morminte și care „zi și noapte stătea în munți și în morminte, țipând și tăindu-se cu pietre” (Marcu 5:5), ca și despre închinătorii idolatrii la Baal (care îi aduceau jertfe diavolului, nu lui Dumnezeu), că „după obiceiul lor, și-au făcut tăieturi cu săbiile și cu sulițele, până ce a curs sânge pe ei” (1 Împ. 18:28).

Dar ce om în toate mințile lui a făcut vreodată un asemenea lucru? Sau unde a cerut Dumnezeu așa ceva de la vreun om? Domnul le-a interzis israeliților să-și facă astfel de

tăieturi și mutilări barbare ale trupului, după obiceiul păgânilor, fiindcă erau slujitorii Lui: „Să nu vă faceți tăieturi în carne pentru un mort, și să nu vă faceți slove săpate pe voi. Eu sunt Domnul” (Lev. 19:28). Un om poate păcătui împotriva propriului trup în multe feluri: prin muncă excesivă, prin neglijarea hranei sau a medicamentelor necesare, prin necumpătare și altele asemenea lor: „Cine curvește, păcătuiește împotriva trupului său” (1 Cor. 6:18).

În al doilea rând, omul își poate și trebuie să-și iubească mai ales propriul *suflet*. Fiecare om ar trebui să se îngrijească de binele părții lui mai bune, atât în acest veac, cât și în veacul viitor.

În acest scop, este de cea mai mare însemnătate pentru fiecare ca omul să vină la Hristos, care este singura arcă în care sufletele pot fi în siguranță. Cei care, după toate chemările,

invitațiile și rugămințile lui Dumnezeu din Evanghelie, stăruie în nepocăință și necredință, sunt ucigașii propriilor suflete, iar sângele lor va cădea asupra capetelor lor: „Cel ce păcătuiește împotriva mea [Dumnezeu personificat ca înțelepciunea] își vatămă sufletul său; toți cei ce mă urăsc iubesc moartea” (Prov. 8:36). Apoi cel care s-a unit cu Hristos trebuie să se străduiască să rămână în El, prin acte proaspete și înnoite de credință: „Rămâneți în Mine, și Eu voi rămâne în voi. După cum mlădița nu poate aduce rod de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi nu puteți aduce roade, dacă nu rămâneți în Mine” (Ioan 15:4). Acest om trebuie să se hrănească zilnic din făgăduințe, care sunt hrana sufletului său, și să vegheze ca harul lucrat în inima lui să rămână viu: „Cine capătă înțelepciune, își iubește sufletul; cine păstrează priceperea, găsește fericirea” (Prov. 19:8).

Natura nouă, sau sinele spiritual, este cel mai bun eu pe care îl avem, și ar trebui să fie iubit de noi mai presus de orice altceva, în afară de Dumnezeu. Cei cărora le-a fost încredințată grija sufletelor altora au și propriul suflet în grijă: „Luați seama dar la voi înșivă și la toată turma” (F.A. 20:28). Cei care se află sub supravegherea altora trebuie să vegheze și asupra lor înșiși. Tot astfel, Ioan o îndeamnă pe aleasa doamnă și pe copiii ei, cărora le-a scris a doua epistolă: „Păziți-vă bine” (v. 8). După cum păstorii trebuie să dea socoteală pentru turma lor, tot astfel fiecare oaie din turmă trebuie să dea socoteală pentru sine: „Fiecare dintre noi are să dea socoteală despre sine însuși lui Dumnezeu” (Rom. 14:12).

Dar aici se poate pune următoarea *întrebare*: „Dacă iubirea față de noi înșine nu este doar îngăduită, ci și o îndatorire, de ce

nu există în Scriptură o poruncă directă și explicită în acest sens?”

Răspunsul este că, în primul rând, nu este nevoie de o asemenea poruncă explicită. Deși legea naturii a fost foarte mult desfigurată și întunecată după căderea în păcat, astfel încât multe dintre îndatoririle noastre abia dacă mai pot fi recunoscute, totuși nu există om pe care lumina naturii să nu-l îndemne să se iubească pe sine. Găsim o lege a autoconservării întipărită în întreaga creație a lui Dumnezeu, astfel că ea poate fi văzută clar la tot ce este creat, însuflețit sau neînsuflețit, și într-un fel aparte la om. În acest scop, Dumnezeu a așezat simțămintele în sufletul omului, pentru ca el să le folosească asemenea picioarelor, care să-l poarte cu promptitudine spre ceea ce este bun și departe de ceea ce este rău sau dăunător pentru el. De aceea, când ceva îi este înfățișat ca fiind

bun, nu apare numai o înclinație spre acel lucru, ci și urmărirea sau căutarea acelui lucru; iar când ceva este rău și distructiv, nu apare numai o aversiune, ci și fuga de acel lucru. Despre „omul chibzuit” ni se spune că „vede nenorocirea și se ascunde” (Prov. 22:3), iar despre Noe că, „plin de o teamă sfântă”, a construit o arcă (Evrei 11:7). Chiar Hristos însuși, care era cu totul lipsit de păcat, când au căutat să-L omoare, „S-a retras” (Marcu 3:6-7, lit. KJV), după cum S-a făcut ascuns în altă situație, când iudeii „au luat pietre ca să arunce în El” (Ioan 8:59). El a procedat astfel până când a venit ceasul în care trebuia să-Și dea viața, potrivit unei porunci pe care o primise de la Tatăl: „Nimeni nu Mi-o ia [viața] cu sila, ci o dau Eu de la Mine. Am putere s-o dau, și am putere s-o iau iarăși: aceasta este porunca, pe care am primit-o de la Tatăl Meu” (Ioan 10:18).

Apoi, deși nu există o poruncă directă și explicită care să spună „să te iubești pe tine însuși”, toate poruncile lui Dumnezeu o cer în mod implicit. Nimeni nu poate împlini acea dintâi și mare poruncă, de a-L iubi pe Dumnezeu cu toată inima, fără ca prin aceasta să se iubească și pe sine, căci cea mai mare fericire a omului constă în bucuria de a-L avea pe Dumnezeu. Același lucru se poate spune, în măsura cuvenită, despre fiecare altă poruncă: ceea ce este bun în sine se va dovedi a fi bun și pentru noi. David a cunoscut aceasta prin propria experiență când a spus că „pentru cine le păzește [poruncile], răsplata este mare” (Ps. 19:11) și când s-a rugat ca Dumnezeu, fiind bun și binefăcător, să-l învețe orânduirile Sale (Ps. 119:68).

Mai mult, toate făgăduințele și amenințările din cartea lui Dumnezeu presupun că omul se poate iubi și trebuie să se iubească

pe sine. Prin făgăduințe, Dumnezeu ne arată ceva ce este spre binele nostru și ne atrage astfel la Sine „cu legături omenești” (Osea 11:4). Când El ne amenință, ne arată ceva rău și ne îndeamnă să fugim de mânia prezentă sau de cea viitoare. Fie că ne amenință, fie că ne făgăduiește ceva, scopul Lui este să alegem binele și să respingem răul: „Ți-am pus înaintea viața și moartea, binecuvântarea și blestemul. Alege viața” (Deut. 30:19). Voia lui Dumnezeu este ca fiecare om să facă alegerea cea mai bună pentru sine, și fiecare om procedează astfel atunci când alegerea îi este călăuzită de voia lui Dumnezeu. Iar esența voii lui Dumnezeu este să-L iubim pe El mai presus de orice, și pe aproapele nostru ca pe noi înșine.

CONCLUZII INTRODUCTIVE

Am ajuns acum în momentul în care putem formula patru concluzii scurte cu

privire la dragostea noastră față de Dumnezeu, față de aproapele și față de noi înșine.

Prima concluzie este că, după cum Dumnezeu trebuie iubit mai presus de toate celelalte lucruri, tot astfel *El trebuie iubit pentru cine este El în sine*: „Nimeni nu este bun decât Unul singur: Dumnezeu” (Luca 18:19), și nimeni altcineva nu este bun la origine, independent, esențial și neschimbător, decât El. Prin urmare, numai Dumnezeu trebuie iubit pentru Ființa Lui. Unul dintre autorii din vechime a spus pe bună dreptate următoarele: „Cauza dragostei față de Dumnezeu este Dumnezeu însuși, iar măsura ei este să-L iubești fără măsură”.¹

A doua concluzie este că *lucrurile create pot fi iubite potrivit gradului de bunătate pe care Dumnezeu l-a dat fiecăreia, nu pentru*

¹ Bernard de Clairvaux, *On Loving God*, Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library, PDF ed., p. 3.

ele însele, ci de dragul lui Dumnezeu, care „a făcut toate pentru o țintă” (Prov. 16:4). Așa cum toate apele vin din mare și străbat multe locuri și țări, fără să se oprească nicăieri până ce se întorc iarăși în mare [aluzie la ciclul apei în natură, n.tr.], tot astfel dragostea noastră, dacă este dreaptă, își are izvorul în Dumnezeu, se îndreaptă spre diferite lucruri create în felul și în măsura potrivite, dar în final se odihnește în Dumnezeu, aducându-I Lui toată slava pentru acea bunătate pe care El le-a dat-o tuturor lucrurilor create. „Deci, fie că mâncați, fie că beți, fie că faceți altceva: să faceți totul pentru slava lui Dumnezeu” (1 Cor. 10:31). Nu trebuie să ne iubim nici pe noi înșine, nici pe aproapele nostru pentru noi înșine sau pentru el însuși, ci de dragul lui Dumnezeu, „pentru ca în toate lucrurile să fie slăvit Dumnezeu” (1 Petru 4:11). Eu nu spun că, în fiecare act de iubire pe care îl săvârșim, este necesar să

avem în vedere slava lui Dumnezeu într-un fel conștient, ci că inimile noastre trebuie să fie în mod obișnuit înclinate și modelate astfel încât să-L slăvească pe Dumnezeu în toate lucrurile.

A treia concluzie este că *niciun om nu se poate iubi pe sine cum se cuvine sau pe aproapele său câtă vreme rămâne într-o stare de păcat*. Atât timp cât un om nu este născut din nou, el nu se poate iubi nici pe sine, nici pe vreun alt om așa cum trebuie. Motivul reiese clar din cele afirmate deja, anume că el nu iubeste și nici nu poate iubi pe vreunul dintre semenii săi în Dumnezeu și de dragul lui Dumnezeu. Când fiul risipitor și-a venit în fire, dar nu mai devreme, el a spus: „Mă voi scula, mă voi duce la tatăl meu” (Luca 15:18).

Dragostea este un „rod al Duhului” (Gal. 5:22) și, prin urmare, nu se găsește la cei lipsiți de Duhul. Harul dragostei izvorăște din

credință, motiv pentru care apostolul s-a rugat pentru efeseni ca ei să aibă „dragoste împreună cu credința, din partea lui Dumnezeu Tatăl, și din partea Domnului Isus Hristos” (Efes. 6:23).

A patra concluzie este că până și cele mai evlavioase suflete de pe Pământ, deși Îl iubesc și Îl pot iubi pe Dumnezeu, și își iubesc aproapele cu adevărat și sincer, au totuși, din pricina rămășițelor stricăciunii din inimile lor, multe carențe în dragostea față de Dumnezeu și multă lipsă de măsură în dragostea față de ei înșiși și față de aproapele. După cum există întotdeauna ceva „care lipsește credinței noastre” (1 Tes. 3:10), tot astfel se petrece și cu dragostea noastră.

2.

CUM AR TREBUI SĂ ÎL IUBESC PE APROAPELE MEU?

Am ajuns acum la întrebarea de ordin practic: Cum trebuie să îmi iubesc aproapele ca pe mine însumi?

Pentru a lămuri această întrebare, vom formula mai întâi două afirmații cu caracter mai general:

(1) În aceleași lucruri în care ne arătăm dragostea față de noi înșine, în acele lucruri trebuie să ne arătăm dragostea și față de aproapele nostru.

(2) În același fel în care ne iubim pe noi înșine trebuie să ne iubim și aproapele.

Și hai să dezvoltăm un pic aceste două afirmații.

ÎN ACELEAȘI LUCRURI ÎN CARE NE IUBIM PE NOI ÎNȘINE

Trebuie să ne arătăm și să ne manifestăm dragostea față de semenii noștri prin lucrurile pe care le facem și prin care ne manifestăm dragostea față de noi înșine.

Mi-ar fi imposibil să enumăr aici toate situațiile concrete în care noi manifestăm și ne arătăm dragostea față de noi înșine, așa că mă gândesc că va fi suficient să vorbim despre acele lucruri mai generale, din care se pot deduce multe altele. Și aș dori să le grupez în patru categorii, după cum urmează: (1) în gândurile pe care le avem despre noi înșine și în judecata pe care o pronunțăm asupra noastră; (2) în vorbele noastre despre noi înșine; (3) în dorințele noastre după ceea ce este bun pentru noi înșine; și (4) în

strădaniile noastre concrete, practice, pentru ca nouă să ne fie bine.

În gândurile noastre

Să discutăm pentru început despre gândurile pe care noi le avem despre noi înșine și despre judecățile pe care le pronunțăm asupra noastră. În mod obișnuit, noi nu ne condamnăm și nici nu ar trebui vreodată să ne condamnăm cu prea multă asprime și severitate. Desigur, Scriptura ne cere în repetate rânduri să ne judecăm sau să ne cercetăm pe noi înșine (1 Cor. 11:31), iar datoria noastră este să facem aceasta strict și sever: „De ce vezi tu paiul din ochiul fratelui tău, și nu te uiți cu băgare de seamă la bârna din ochiul tău? Sau cum poți să îi zici fratelui tău: „Frate, lasă-mă să-ți scot paiul din ochi’ și, când colo, tu nu vezi bârna din ochiul tău? Fățarnicule, scoate întâi bârna din ochiul tău, și atunci vei vedea deslușit să scoți paiul

din ochiul fratelui tău” (Luca 6:41-42).

Totuși, nu ar trebui să ne judecăm sau să ne condamnăm fără motiv pentru vreun lucru și nici să ne grăbim prea mult să procedăm astfel. Dragostea față de aproapele nostru trebuie să se manifeste și ea în această privință. Astfel, dacă el face sau spune ceva ce poate fi înțeles în două feluri, să interpretăm ce face sau spune el în sensul cel mai bun pe care îl îngăduie situația, cu excepția cazului în care contrariul reiese clar din împrejurări cu adevărat convingătoare, căci dragostea „nu se gândește la rău” (1 Cor. 13:5).

Mai mult, noi avem mult mai multe temeuri să ne judecăm pe noi înșine decât să îi judecăm pe ceilalți. Noi cunoaștem bine principiile din care izvorăsc cuvintele și faptele noastre, și știm ce intenții avem în tot ceea ce spunem sau facem. Dar lucrurile stau altfel când ne asumăm rolul de a-i judeca sau

evalua pe ceilalți, pentru că principiile și intențiile lor le sunt cunoscute numai lor, desigur, până când ei le dezvăluie într-un fel sau altul. Inima, omul lăuntric ascuns, este cunoscută numai de Dumnezeu, înaintea căruia „totul este gol și descoperit” (Evrei 4:13), și doar de omul respectiv: „Cine dintre oameni cunoaște lucrurile omului, afară de duhul omului, care este în el?” (1 Cor. 2:11).

În plus, iubirea de sine fără măsură influențează adesea destul de mult judecata pe care o pronunțăm asupra noastră, iar stricăciunea voinței și a simțămintelor¹ noastre influențează judecata [sau evaluarea] pe care o pronunțăm asupra altora, așa că rareori ajungem să judecăm drept. După cum omul bolnav de daltonism se uită la un obiect de o culoare și îl vede în altă culoare, oricât de diferit

¹ În gândirea puritană, termenul *simțăminte* face referire la dorințe și/sau sentimente sau emoții, în funcție de context. – n.tr.

ar fi acel obiect în realitate, fiindcă ochiul său are această condiție, tot astfel ochiul minții, afectat de stricăciunea inimii, le dă o altă culoare lucrurilor spuse sau făcute chiar și în cel mai curat fel. Dacă inimile noastre ar fi întemeiate pe o dragoste adevărată față de semenii noștri, am fi la fel de precauți când îi evaluăm pe ei cum suntem când ne judecăm pe noi înșine, și există motive serioase să fim chiar mai precauți în cazul lor, având în vedere considerațiile amintite mai devreme.

Prin felul în care vorbim despre noi înșine

Noi ne arătăm dragostea față de noi înșine și prin felul în care vorbim despre noi înșine. Și aceasta este din nou parte din îndatorirea noastră. Așa cum nu ar trebui să pronunțăm în mintea noastră o judecată prea aspră asupra noastră, tot astfel nu ne este îngăduit să spunem despre noi înșine ceea ce este fals, și rareori se întâmplă ca limba cuiva să se

întoarce împotriva propriei persoane. Ba chiar dragostea noastră față de noi înșine este și trebuie să fie astfel încât să nu ne lăsăm limba să dea în vileag și să răspândească tot răul pe care îl cunoaștem cu certitudine despre noi înșine.

De aceea, trebuie să ne arătăm dragostea și față de semenii în aceeași privință. Limba noastră, fiind atât de înclinată să vorbească în favoarea noastră, nu ar trebui să se apuce să spună tot răul pe care îl poate spune despre frații noștri. Apostolul îi poruncește lui Tit să le aducă aminte creștinilor de această îndatorire, printre altele: „Să nu vorbească de rău pe nimeni” (Tit 3:2). Și există mai multe feluri și grade de vorbire de rău.

Primul și cel mai evident fel de vorbire de rău este atunci când oamenii sunt prezentați ca răufăcători pentru că fac ceea ce sunt *datori să facă* și sunt condamnați

pentru lucruri pentru care ar trebui *lăudați*. Așa a fost tratat Ieremia în vremea lui, când i-a vestit cu credincioșie poporului evreu care era gândul lui Dumnezeu, iar ei au spus: „Haidem să-l ucidem cu vorba” (Ier. 18:18). Aceeași soartă a avut-o Ioan din partea lui Diotref, care vorbea împotriva lui „cu vorbe rele”, fiindcă Ioan scrisese ca frații să fie primiți – o faptă de dragoste creștină și de bunăvoință față de care Diotref nu avea nicio înclinație: „De aceea, când voi veni, îi voi aduce aminte de faptele pe care le face, căci ne clevește cu vorbe rele. Nu se mulțumește cu atât; dar nici el nu îi primește pe frați, și îi împiedecă și pe cei ce voiesc să-i primească, și-i dă afară din biserică” (3 Ioan 10). Este un lucru obișnuit printre oameni să îi vorbească de rău pe alții pentru împlinirea îndatoririlor lor și prea obișnuit chiar printre unii care mărturisesc credința, din nefericire. Dacă li se spune un

adevăr sau sunt îndemnați la o îndatorire care nu se potrivește cu părerea lor personală și nu le servește intereselor carnale, vei vedea cum li se înfurie inima și cum li se deschid gurile împotriva celor care le spun aceste lucruri! Putem presupune că apostolul Pavel a observat ceva asemănător în vremea sa, când îi ruga pe creștini să „primească bine acest cuvânt de sfătuire” (Evrei 13:22), iar apostolul Petru, la rândul lui, îi îndemna ca, atunci când ascultă, să lepede „orice răutate, orice vicleșug, orice fel de prefăcătorie, de pizmă și de clevetire” (1 Petru 2:1).

Un al doilea fel de vorbire de rău, care este un mare păcat împotriva dragostei și a iubirii de aproapele, este acela în care oamenii *răspândesc zvonuri false* despre alții sau le dau mai departe după ce alții le-au născocit cu răutate. A greși în acest fel înseamnă

a încălca grav buna purtare creștină, după cum sugerează apostolul când spune că ar trebui ca astfel de persoane „să aibă o purtare cuviincioasă” și „să nu fie clevetitoare” (Tit 2:3). Nu se potrivește deloc cu mărturisirea unui creștin, al cărui Domn este Dumnezeuul adevărului, să spună ceva fals sau mincinos despre vreun om, oricine ar fi acesta, astfel că acești acuzatori mincinoși sunt numiți *diabolos*, un nume dat de obicei tatălui minciunii:

„Voi aveți de tată pe diavolul; și vreți să împliniți poftele tatălui vostru. El de la început a fost ucigaș; și nu stă în adevăr, pentru că în el nu este adevăr. Ori de câte ori spune o minciună, vorbește din ale lui, căci este mincinos și tatăl minciunii” (Ioan 8:44).

Al treilea fel de vorbire de rău a semenilor are loc atunci când sunt pomenite rele de care ceilalți sunt într-adevăr vinovați,

dar, de exemplu, când un om *caută cu stăruință lucruri rele la alții* tocmai pentru a avea ceva de spus împotriva lor. David se plânge de un asemenea lucru: „Ei pun la cale nelegiuirile” (Ps. 64:6). Când oamenii sunt atât de zeloși în a scormoni după motive pe care să le îndrepte împotriva aproapelui lor, acela este un semn că răutatea fierbe în inimile lor într-o măsură foarte mare. Dragostea ar prefera să nu vadă și să nu audă defectele altora, iar dacă le vede și trebuie să le ia în seamă, se preocupă, pe cât îi stă în putere, să le vindece și să le îndrepte.

Vinovați de vorbire de rău, și încă mai vinovați decât cei tocmai amintiți, sunt și aceia care încearcă *să-i facă pe alții să păcătuiască*, doar ca să nu rămână ei fără motiv ca să-i acuze. Așa au făcut fariseii răuvoitori, străduindu-se din răspuțeri să-L determine chiar pe Hristos însuși, dacă ar fi fost cu putință,

să greșească: „După ce a ieșit de acolo, cărturarii și fariseii au început să-L pună la strâmtoare și să-L facă să vorbească despre multe lucruri; I-au întins astfel lațuri, ca să prindă vreo vorbă din gura Lui, pentru care să -L poată învinui” (Luca 11:53).

Un om se poate face vinovat de vorbire de rău și poate încălca legea dragostei și atunci când *exagerează* peste măsură o greșală a aproapelui lui, înfățișând un mușuroi de cârțiță de parcă ar fi un munte și socotind că nu poate niciodată să exagereze prea mult greșeala aproapelui său. Poate că ai văzut cum băieții suflă mereu printr-un pai într-un mic balon, pe care îl umflă până ce ajunge cât o minge, deși aceasta nu este decât ca o picătură de apă umplută cu aer. Tot astfel, unii oameni umflă greșelile altora până când ele par foarte mari, dar, dacă le-ai cerceta, ai descoperi că singurul lucru care le-a

făcut să pară astfel este că au fost umplute cu răutatea celor care le-au exagerat în felul acesta necinstit. Unii s-ar putea socoti justificați în această privință, insinuând că, în felul acesta, ei își arată zelul împotriva păcatului. Dar ei ar face mai bine să se cerceteze mai atent pe ei înșiși, și poate că vor descoperi că la temelie se află mai multă răutate decât zel adevărat.

Noi mai putem greși vorbind despre păcatele altora dacă nu avem *atitudinea* potrivită când vorbim despre ele. Ne este mult prea obișnuit să discutăm despre păcatele altora în glumă și cu un fel de bucurie, ca și cum ne-ar gândi să aflăm de ele, dar „orice laudă de felul acesta este rea” (Iacov 4:16). Dacă Hristos S-ar apropia de tine așa cum a venit în mijlocul ucenicilor care mergeau triști împreună, și te-ar întreba, în timp ce vorbești despre păcatele altora ca să te

amuzi: „Ce vorbe sunt acestea pe care le schimbați între voi?” (Luca 24:17), ai putea să te socotești nevinovat înaintea Lui în această privință? Unii dintre corinteni aveau acest defect, că atunci când au auzit despre păcatul grav al celui incestuos, ei „s-au fălit”, când ar fi trebuit „mai degrabă să se mâhnească” (1 Cor. 5:2).

Un om se poate face vinovat de vorbire de rău a aproapelui său și atunci când vorbește despre greșelile altora *fără un scop bun*. De exemplu, când el face acest lucru pentru a-i satisface dispoziția altuia sau pe a sa înspre bârfă, pentru a-l expune disprețului pe cel despre care vorbește ori dintr-un motiv asemănător. Dacă scopul nostru când vorbim despre greșelile altora nu este îndreptarea persoanelor în sine, nici protejarea și păzirea altora ca să nu fie vătămați de ele sau prinși în capcana lor, atunci cel mai probabil că

scopul nostru în a vorbi despre acele rele ale aproapelui nu este unul bun.

Prin dorințele noastre

Al treilea lucru prin care ne arătăm dragostea față de noi înșine este dorința noastră îndreptată întotdeauna spre ceva bun pentru noi sau socotit bun pentru noi. Astfel, fiecare om își dorește binele. Dacă am trece prin congregație și am întreba pe fiecare om în parte ce și-ar dori, am constata că dorința fiecăruia este îndreptată spre ceva bun sau considerat bun. Acesta este, așadar, mijlocul prin care trebuie să ne arătăm dragostea față de semenii noștri, anume dorindu-le binele în toate lucrurile, așa cum ni-l dorim pentru noi înșine, dorindu-le ca toate lucrurile vremelnice și spirituale să le meargă bine și să aibă izbândă în ele, la fel ca nouă, spre slava lui Dumnezeu și fericirea lor veșnică, și dorindu-le să le meargă bine în averi, în

trup și în suflet, la fel cum ne dorim să ne meargă nouă.

Așa ar trebui să ne purtăm chiar și față de cei care nu ne doresc același bine. Domnul nostru ne poruncește să ne „rugăm pentru cei ce ne asupresc și ne prigonesc” (Matei 5:44), iar în această privință, El ne-a lăsat un exemplu minunat. Când vrăjmașii Lui se ocupau de acea faptă cumplită, străduindu-se să-I ia viața – unii străpungându-L, alții hulindu-L – El a rostit pentru ei această rugăciune: „Tată, iartă-i, căci ei nu știu ce fac!” (Luca 23:34). Același exemplu ne este pus înaintea în cazul lui Ștefan, primul martir al bisericii, și știm că, în timp ce potrivnicii lui aruncau cu pietre asupra sa, el a înge-nuncheat și s-a rugat pentru ei: „Doamne, nu le ține în seamă păcatul acesta!” (F.A. 7:60).

Dar cât de greșită în această privință este

atitudinea multora dintre cei care pretind că sunt creștini față de duhul care s-a manifestat în Hristos și în creștinii de la început! La fiecare provocare, ei sunt gata să le dorească răul cel mai mare acelorora care îi necăjesc sau care îi deranjează.

Oare nu iudeii au fost cei mai mari vrăjmași ai lui Pavel oriunde mergea el? Cine s-a purtat cu el mai crud decât propriii săi conaționali? Și totuși, iată ce dorință se afla în inima lui față de ei: „Fraților, dorința inimii mele și rugăciunea mea către Dumnezeu pentru israeliți este să fie mântuiți” (Rom. 10:1). Iar când a stat înaintea unui tribunal, în fața unui judecător păgân și înconjurat de mulți vrăjmași, ce a dorit Pavel pentru aceștia? Ei bine, el a dorit ca toți să aibă parte de binele de care el se bucura, dar nu și de răul pe care îl îndura: „Să dea Dumnezeu ca nu numai tu, ci toți cei ce mă ascultă

astă zi, să fiți așa cum sunt eu, afară de lanțurile acestea” (F.A. 26:29).

Prin strădaniile și acțiunile practice

Dragostea noastră față de noi înșine se vede în strădaniile și acțiunile noastre. Noi nu ne mulțumim cu dorințe și intenții, ci ne străduim concret și stăruitor ca să ne fie bine. Dacă unui om îi este foame și stomacul îi cere de mâncare sau dacă îl strânge frigul și spatele îi cere haine, mâna lui este gata să le procure pe toate căile legitime, și la fel se petrece și în celelalte lucruri. Prin urmare, trebuie să ne arătăm dragostea față de ceilalți și prin strădaniile noastre, în practică, făcându-le bine în limitele abilității și puterii noastre, și împlinindu-le nevoile, atât trupești, cât și spirituale. Dumnezeu i-a așezat pe oameni în poziții sociale diferite: unora le-a dat să se miște pe o orbită mai înaltă, altora pe una mai joasă. El Și-a împărțit talanții,

dându-le unora mai mulți, iar altora mai puțini. Cei aflați într-o poziție mai înaltă și înzestrați cu mai mulți talanți pot și trebuie să facă mai mult decât ceilalți. Cei aflați într-o poziție mai joasă și cu mai puțini talanți pot și trebuie să facă și ei ceva spre binele semenilor lor. „Ca niște buni ispravnici ai harului felurit al lui Dumnezeu, fiecare din voi să le slujească altora după darul pe care l-a primit”, oricare ar fi felul sau măsura acelui dar, folosindu-l pentru sufletele și trupurile celorlalți (1 Petru 4:10). „Dacă un frate sau o soră sunt goi și lipsiți de hrana de toate zilele, și unul dintre voi le zice: „Duceți-vă în pace, încălziți-vă și săturați-vă!”, fără să le dea cele trebuincioase trupului, la ce i-ar folosi?” (Iacov 2:15-16). Omul n-ar avea mare folos în sine dacă s-ar hrăni numai cu vorbe și urări de bine. Adevărata dragoste nu se arată cu „vorba, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul” (1 Ioan 3:18).

Atitudinea celui care se pune în cale și împiedică binele care ar trebui să ajungă la semenii lui, ca și invidia față de prosperitatea altora, atunci când ei o pot dobândi fără ajutorul nostru, este potrivnică acestei strădanii spre binele altora. Mulți oameni cred că lor nu le merge bine decât dacă altora le merge rău, și nu le este de ajuns să fie fericiți dacă nu-și văd frații într-o stare nefericită.

ÎN ACELAȘI FEL ÎN CARE NE IUBIM PE NOI ÎNȘINE

Am văzut acum în ce lucruri ne putem arăta dragostea față de noi înșine și față de semenii noștri, iar acum a venit momentul să vorbim despre felul în care ne iubim pe noi înșine și să arătăm că trebuie să-i iubim pe semenii noștri în același fel.

În Dumnezeu și de dragul lui Dumnezeu

În primul rând, noi ne iubim sau ar trebui

să ne iubim pe noi înșine într-o manieră sfântă, adică în Dumnezeu și de dragul lui Dumnezeu. Creștini fiind, nu putem avea un interes separat de cel al lui Dumnezeu. Deși Dumnezeu ne îngăduie să ne iubim pe noi înșine, aceasta trebuie Îl aibă în vedere pe El și să urmărească slava Sa.

Așa cum dragostea noastră față de noi înșine trebuie modelată de voia lui Dumnezeu și extinsă sau restrânsă potrivit acesteia, tot astfel Dumnezeu trebuie să fie scopul nostru suprem în această dragoste, fie că ea urmărește dobândirea unor lucruri vremelnice ori spirituale, pentru trup sau pentru suflet. Chiar și mântuirea, deși este un scop al nostru, nu trebuie să fie scopul nostru ultim sau suprem, ci trebuie să fie ca Dumnezeu să fie proslăvit prin ea, la fel cum trebuie proslăvit prin toate celelalte lucruri.

Așadar, trebuie să-i iubim pe semenii

noștri în acest fel, întrucât Dumnezeu are un interes față de ei și este sau poate fi proslăvit prin ei, și nu există niciun om pe fața pământului prin care Dumnezeu să nu fie sau să nu poată fi preamărit. Fiecare om este o făptură pe al cărei suflet se află impregnat, într-o anumită măsură, chipul lui Dumnezeu, și care Îi slujește într-un fel în locul în care a fost rânduit și așezat. Dumnezeu îl numește pe Cir, un împărat păgân, „păstorul” și „unsul” Său (Isaia 44:28; 45:1), iar acesta l-a slujit într-o manieră plină de însemnătate în generația lui.

Același lucru se poate spune, într-o anumită măsură, despre fiecare alt om, anume că Dumnezeu i-a dat anumite daruri prin care Îi este și Îi poate fi de folos, cel puțin în treburile domniei providențiale a lui Dumnezeu. În plus, având în ei suflete nemuritoare, toți oamenii sunt în stare să ajungă la

fericirea binecuvântată împreună cu Dumnezeu pe vecie, în Împărăția slavei. Cei care sunt acum vrăjmași față de Dumnezeu pot fi împăcați cu El și pot deveni prietenii Lui. Ce era chiar și cel mai slăvit sfânt aflat acum în Cer, dacă nu un vrăjmaș al lui Dumnezeu, pe când era în această lume, anterior convertirii? „Și noi”, spune apostolul, „eram altădată fără minte, neascultători, rătăciți, robiți de tot felul de poftă și de plăceri, trăind în răutate și în pizmă, vrednici să fim urâți și urându-ne unii pe alții. Dar, când s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și dragostea Lui de oameni, El ne-a mântuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt” (Tit 3:3-5).

Aici cineva ar putea ridica următoarea *obiecție*: „Cum se face atunci că David a putut

spune: „Să nu îi urăsc eu, Doamne, pe cei ce Te urăsc și să nu-mi fie scârbă de cei ce se ridică împotriva Ta? Da, îi urăsc cu o ură desăvârșită” (Ps. 139:21-22)? El spune că i-a urât cu o ură desăvârșită și se înfățișează înaintea lui Dumnezeu justificându-și acest lucru: „Să nu îi urăsc eu, Doamne, pe cei ce Te urăsc?”

Da, desigur că există două feluri de ură, *odium simplex, et odium redundans in personam*, cum spun scolastici: „O ură simplă și o ură care se revarsă asupra persoanei”. Ura simplă față de păcatul cuiva face parte din îndatorirea noastră: „Urâți răul, cei ce Îl iubiți pe Domnul” (Ps. 97:10). Dar a urî persoana păcătosului ar fi un lucru păcătos, căci după cum trebuie să „ne fie groază de rău”, tot astfel trebuie să ne „alipim tare de bine” (Rom. 12:9). David, omul după inima lui Dumnezeu, știa să deosebească păcatul de persoana păcătosului. Iată cum se exprimă în altă parte:

„Urăsc purtarea păcătoșilor” – nu persoanele lor, ci purtarea lor; el le ura păcatul și spunea: „Ea nu se va alipi de mine” (Ps. 101:3). Ascultă-l din nou spunând: „Urăsc orice cale a minciunii” (Ps. 119:104). Aceasta ne arată limpede că el ura păcatul în chip desăvârșit; îl ura astfel încât acesta să nu se alipească de el; îl ura oriunde îl vedea, „orice cale a minciunii”. Și ce este ura desăvârșită? Augustin o descrie foarte bine: „Asta înseamnă să urăști cu o ură desăvârșită, dar nu să-i urăști pe oameni din pricina viciilor lor, și nici să iubești viciile de dragul oamenilor”.

Acesta este unul dintre felurile în care trebuie să ne iubim aproapele ca pe noi înșine – trebuie să-l iubim într-un fel sfânt.

Mai întâi sufletește și apoi trupește

Dragostea noastră față de noi înșine este sau ar trebui să fie ordonată, adică trebuie să ne iubim sufletele mai întâi și cu prioritate,

și abia apoi să ne iubim trupurile. De ce? Pentru că sufletul are o valoare mult mai mare decât trupul. O lume întreagă de lucruri date trupului nu-i va folosi la nimic unui om dacă își pierde sufletul, iar trupul va urma sufletul acolo unde acesta se va duce, fie într-un loc de fericire, fie într-un loc de chin. De aceea, când ni se poruncește să luăm seama la noi înșine, ni se poruncește să ne păzim cu grijă sufletul: „Numai ia seama asupra ta și veghează cu luare aminte asupra sufletului tău” (Deut. 4:9). Dacă sufletul este în siguranță, totul este în siguranță, dar dacă sufletul este pierdut, totul este pierdut.

În același fel trebuie să ne iubim aproapele. Trebuie să dorim și să ne străduim să-i mergă bine în toate privințele, atât în ceea ce privește trupul și starea lui materială, cât și – mai ales – în ceea ce privește sufletul lui,

ca el să propășească, iar în privința lucrurilor exterioare, să-i dorim binele în măsura în care acesta se potrivește cu dorința exprimată în a treia epistolă a lui Ioan: „Preaiubitule, doresc ca toate lucrurile tale să-ți meargă bine și sănătatea ta să sporească tot așa cum sporește sufletul tău” (v. 2).

Ca să fiu mai specific, ar trebui, în primul rând, să căutăm *convertirea* celor care nu sunt întorși la Domnul, pentru ca sufletele lor să nu li se piardă pe veci. Dacă putem fi un instrument în această lucrare, manifestăm cea mai înaltă formă de dragoste ce poate fi imaginată. A-i da unui om o pâine când îi este foame sau haine când este gol are valoare, dar să întorci un suflet la Dumnezeu este o binefacere cu mult mai mare. „Fraților, dacă s-a rătăcit vreunul dintre voi de la adevăr, și-l întoarce un altul, să știți că cine întoarce pe un păcătos de la rătăcirea

căii lui, va mântui un suflet de la moarte, și va acoperi o sumedenie de păcate” (Iacov 5:19-20). Apostolul vorbește despre această binefacere ca despre un lucru măreț, spunând că „va mântui un suflet de la moarte”.

În al doilea rând, trebuie să ne arătăm dragostea față de sufletele semenilor noștri căutând și urmărind creșterea credinței, sfințeniei și mângâierii lor. Așa cum nu ar trebui să ne mulțumim să mergem singuri în Cer, ci să-i luăm cu noi pe cât de mulți putem, tot astfel nu ar trebui să ne mulțumim să-i vedem târându-se într-acolo, ci ar trebui să le încingem coapsele minții, pentru ca ei să meargă într-acolo mai hotărât, cu mai multă voioșie și mângâiere. Așa s-a străduit Ioan să-i conducă pe sfinți la trepte mai înalte de părtășie cu Dumnezeu: „Ce am văzut și am auzit, aceea vă vestim și vouă, ca și voi să aveți părtășie cu noi. Și

părtășia noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său, Isus Hristos” (1 Ioan 1:3). El și cititorii lui aveau deja această părtășie într-o anumită măsură și la un anumit nivel, dar el voia să-i ducă la o părtășie mai înaltă, după cum se vede din ceea ce el le scrie în următorul verset: „Vă scriem aceste lucruri pentru ca bucuria voastră să fie deplină” (v. 4).

Liber, nu cu forța

Dragostea noastră față de noi înșine se manifestă liber. Ceea ce avem la îndemână suntem gata să luăm oricând avem nevoie. Înțeleptul a observat că acesta este un dar pe care Dumnezeu îl dă în mod obișnuit oamenilor: „Faptul că un om mănâncă și bea, și duce un trai bun în mijlocul întregii lui munci, este un dar de la Dumnezeu” (Ecl. 3:13; 5:18-19). În același fel ar trebui să ne îndreptăm și noi spre semenii noștri: dacă aproapele nostru are nevoie de iertare, ar

trebui să iertăm cu generozitate, așa cum ne așteptăm să fim iertați noi înșine de Dumnezeu sau de oameni.

Dacă are nevoie de un dar din partea noastră, ar trebui să-l dăm cu generozitate și să ne deschidem inima cu promptitudine ca să-i împlinim nevoile, potrivit puterii și abilității pe care ne-a dat-o Dumnezeu, așa cum ne așteptăm ca Dumnezeu sau oamenii să ne dea și nouă dacă am fi într-o nevoie asemănătoare. Apostolul îi laudă pe macedoneni pentru faptul că, atunci când frații lor au avut nevoie de ajutorul lor, ei „au dat de bunăvoie, după puterea lor și chiar peste puterile lor” (2 Cor. 8:3).

A dărui liber și cu promptitudine sporește mult valoarea unei fapte de milostenie. Calea spre a fi „bogați în fapte bune” înseamnă să fim „darnici, gata să simțim împreună cu alții” (cf. 1 Tim. 6:18).

Fără prefăcătorie

Noi ne iubim pe noi înșine *fără prefăcătorie*. Nimeni nu obișnuiește să se prefacă față de sine însuși sau să încerce să se hrănească numai cu vorbe frumoase, ci este cu totul sincer și din inimă cu propriul suflet în toate lucrurile.

Și același lucru ni se cere să-l facem față de semenii noștri. Dumnezeu dorește „ca adevărul să fie în adâncul inimii” (Ps. 51:6). El vrea să fim sinceri față de El și unii față de alții. „Copilașilor, să nu iubim cu vorba, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul” (1 Ioan 3:18). „Dragostea să fie fără prefăcătorie” (Rom. 12:9), scrie apostolul Pavel. Dragostea exterioară și prefăcută nu este cu mult mai bună decât ura lăuntrică și autentică. Dacă binecuvântarea se află numai pe buze, blestemul nu poate fi prea departe de inimă. Există unii oameni care „îi binecuvântează

cu gura [pe semenii lor], dar în inimă îi blestemă” (Ps. 62:4). O astfel de binecuvântare rostită cu gura I-au oferit fariseii Domnului Isus Hristos: „Învățătorule, știm că ești adevărat, și că îi înveți pe oameni calea lui Dumnezeu în adevăr, fără să-Ți pese de nimeni, pentru că nu cauți la fața oamenilor”. Foarte bine spus, numai că „Isus, care le cunoștea vicleșugul, a răspuns: „Pentru ce Mă ispitiți, fățarnicilor?” (Matei 22:16, 18). Ei au venit cu vorbe de iubire și respect pentru a ascunde răutatea inimilor lor, astfel că le lipsea acea dragoste lăuntrică pentru care Tit este lăudat înaintea corintenilor: „El are o și mai mare dragoste pentru voi, când își aduce aminte de ascultarea voastră a tuturor, și de primirea pe care i-ați făcut-o, cu frică și cu cutremur” (2 Cor. 7:15).

Autentic, sincer și cu zel

Noi nu ne iubim pe noi înșine doar în

mod sincer și autentic, ci și cu o anumită *înflăcărare*. Dragostea față de noi înșine are întotdeauna căldură, nu doar inimă. Se poate observa în mod obișnuit că, atunci când în joc este interesul propriu, simțămintele stârnite de acel lucru au o anumită căldură: dacă este mânie, mânia are o intensitate anume; dacă este dragoste, ea are căldură. Da, toți oamenii sunt foarte înclinați să depășească măsura și să treacă mult dincolo de limite atunci când este vorba despre ei înșiși, ca și cum ar trebui să se iubească pe ei înșiși cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul. Totuși, este un lucru îngăduit ca un om să aibă o dragoste înflăcărată față de sine, mai ales față de sufletul său, care este partea cea mai bună a lui.

Tot astfel, dragostea noastră față de semenii noștri nu trebuie să fie rece: „David sfârșise de vorbit cu Saul. Și de atunci sufletul lui

Ionatan s-a alipit de sufletul lui David, și Ionatan l-a iubit ca pe sufletul din el” (1 Sam. 18:1). Când lucrul sau persoana iubită este bun(ă), este bine să fim plini de râvnă în manifestarea dragostei față de el sau ea: „Este bine să fii plin de râvnă totdeauna pentru bine” (Gal. 4:18). Când Pavel a aflat despre râvna corintenilor față de el, ca slujitor al lui Hristos pentru binele sufletelor lor, aceasta i-a adus o mare bucurie: „Și nu numai prin venirea lui, ci și prin mângâierea cu care a fost mângâiat și el de voi. El ne-a istorisit despre dorința voastră arzătoare, despre lacrimile voastre, despre râvna voastră pentru mine, așa că bucuria mea a fost și mai mare” (2 Cor. 7:7).

Dragostea noastră față de semenii noștri trebuie să fie însă mai întâi curată și atunci este puțin probabil să fie prea înflăcărată. „Deci, ca unii care, prin ascultarea de adevăr,

v-ați curățit sufletele prin Duhul, ca să aveți o dragoste de frați neprefăcută, iubiți-vă cu căldură unii pe alții, din toată inima” (1 Petru 1:22).

Cu duioșie și blândețe

Noi ne iubim pe noi înșine cu multă duioșie și blândețe. Pavel spune că „nimeni nu și-a urât vreodată trupul lui, ci îl hrănește și-l îngrijește cu drag” (Efes. 5:29). O, cât de grijulii suntem cu trupul nostru dacă este rănit sau îl doare ceva! Ochiul îl privește cu multă atenție și poate că chiar plânge pentru el. Mâna îndepărtează cu sânguință orice i-ar putea face rău sau l-ar putea vătăma, și este gata să aplice orice ar putea ca să-l vindece, și asta cu cea mai mare grijă cu putință.

În același fel trebuie să ne arătăm și noi dragostea față de semenii noștri, căci ni se cere să fim „buni unii cu alții, miloși” (Efes. 4:32). Când ceilalți suferă, ar trebui să fim

atât de sensibili, încât să simțim repede suferința semenilor noștri în noi înșine. Suferințele altora ar trebui să trezească în noi compasiune și să ne facă să suferim împreună cu ei, astfel încât să „plângem cu cei ce plâng” și să simțim cu „cei ce sunt în lanțuri, ca și cum am fi și noi legați cu ei” (Rom. 12:15; Evrei 13:3). Când Neemia a auzit despre suferința poporului său, deși el însuși se afla într-o situație mai bună, „a șezut jos, a plâns și s-a jelit multe zile” (Neem. 1:4). Vedem că până și animalele sunt mișcate uneori de suferințele celor din specia lor, căci dacă unul din turmă strigă sau își arată suferința prin gemete, celelalte simt lucrul acesta, se strâng în jurul lui și arată că ar fi gata să-l ajute dacă ar putea! Cu cât mai mult ar trebui ca omenia să-i facă pe oameni să arate cât de mult privesc cu blândețe spre suferințele și necazurile altor oameni!

Apoi ar trebui să ne doară sufletul pentru semenii noștri când ei sunt prinși într-o greșeală și să nu ne purtăm cu ei prea rigid și sever. Cu cât ei înșiși sunt mai mârniți din pricina greșelii, cu atât ar trebui noi să fim mai îngăduitori. Ar trebui să ne gândim cum am dori să fim tratați dacă am fi găsiți în aceeași greșeală sau într-una asemănătoare, și să ne purtăm cu ei în consecință: „Fraților, chiar dacă un om ar cădea deodată în vreo greșeală, voi, care sunteți duhovnicești, să-l ridicați cu duhul blândeții. Și ia seama la tine însuși, ca să nu fii ispitit și tu” (Gal. 6:1).

În final, trebuie să arătăm o inimă plină de blândețe și duioșie față de semenii noștri în lipsurile și nevoile lor, și să-i ajutăm simțind noi înșine lipsurile lor. Deși se afla într-o stare de îndeostare și belșug, Iov era profund mișcat de nevoile altor oameni: „Nu-l

plângeam eu pe cel amărât? N-avea inima mea milă de cel lipsit?” (Iov 30:25). Calea de a dobândi această blândețe față de aproapele nostru constă în a ne pune în situația aceluia om, flămând, însetat, gol, până ce ne simțim inimile înmuindu-se și devenind sensibile față de ei, devenind astfel în stare să ne dăruim lor cu toată ființa, oferindu-le pâine sau orice altceva au nevoie: „Dacă vei da mâncarea ta celui flămând, dacă vei sătura sufletul lipsit, atunci lumina ta va răsări peste întunecime, și întunericul tău va fi ca ziua-n amiaza mare!” (Isaia 58:10).

Dar cea mai mare blândețe trebuie manifestată față de cei care se luptă cu necazuri și nevoi sufletești, fiindcă sufletul este foarte sensibil și capabil să simtă mai mult decât trupul. Cele mai mari suferințe ale lui Hristos au fost în sufletul Său și, tot așa, toți cei apăsați spiritual, de exemplu de o ispită sau

de o suferință sufletească, sunt adânc întristați. Prin urmare, atunci când ei au nevoie de sfat sau de mângâiere, sufletele noastre ar trebui să se dăruiască slujindu-le, așa cum Pavel a spus că era gata să slujească: „Astfel, în dragostea noastră fierbinte pentru voi, eram gata să vă dăm nu numai Evanghelia lui Dumnezeu, dar chiar și viața noastră, atât de scumpi ne ajunseserăți” (1 Tes. 2:8).

3.

CARE SUNT GRADELE IUBIRII DE SEMENI?

Am văzut în ce lucruri și în ce fel ne putem și trebuie să ne iubim pe noi înșine, și că avem datoria să ne arătăm dragostea față de semenii noștri în aceleași lucruri și în același fel. Poate fi necesar să spunem acum câteva lucruri despre gradele sau măsurile dragostei, și vom face aceasta răspunzând la două întrebări.

Prima întrebare este aceasta: „Este datoria noastră să ne iubim aproapele tot atât de mult cât ne iubim pe noi înșine?”

Aici răspunsul poate fi oarecum derutant. Porunca de a ne iubi aproapele ca pe noi înșine nu cere ca dragostea noastră față

de aproapele să fie în absolut toate privințele la fel de mare ca aceea față de noi înșine. Cuvântul „ca” din poruncă nu exprimă egalitatea, ci asemănarea, sensul nefiind „tot atât de mult pe cât”, ci „în același fel în care”. Într-adevăr, este de datoria noastră să dorim și să ne străduim ca semenii noștri să fie binecuvântați cu bucuria deplină a lui Dumnezeu pentru toată veșnicia, și aceasta este la fel de mult pe cât putem dori pentru noi înșine. Totuși, fiecare om își dorește această fericire pentru sine mai intens decât o dorește pentru aproapele lui. Dacă harul pe care un om l-a primit de la Dumnezeu ar putea mântui un alt om și el ar putea să i-l împărtășească, nu ar fi obligat să se despartă de el în acest scop. Când fecioarele nechibzuite le-au spus celor înțelepte: „Dați-ne din untdelemnul vostru”, acestea au răspuns: „Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă; ci mai bine duceți-vă la cei ce vând

untdelemn și cumpărați-vă” (Matei 25:9). La fel stau lucrurile în privința bunurilor vremelnice, unde avem datoria de a împărți cu cei aflați în nevoie. Dar, dacă propriile noastre nevoi sunt într-adevăr atât de mari, și asta nu doar în aparență, încât, dacă am împărți cu ei, nu ne-ar mai rămâne cât este absolut necesar pentru propria viață, atunci nu suntem obligați să le dăm din cele ce avem. Când mulțimea l-a întrebat pe Ioan Botezătorul ce trebuia să facă, el a răspuns: „Cine are două haine să împartă cu cine n-are niciuna; și cine are de mâncare să facă la fel” (Luca 3:11). Prin aceasta, el le-a dat de înțeles că aveau datoria să împartă cu ceilalți în caz de nevoie extremă, dacă aveau ceva în plus față de ceea ce le era necesar lor înșiși.

Cu toate acestea, există mai multe situații în care un om este dator să-și manifeste dragostea față de altul mai mult decât față

de sine însuși.

În primul rând, un om este dator să-și pună viața în primejdie *pentru a salva viața altuia*, care ar pieri cu siguranță dacă el nu și-ar risca propria viață pentru a-l ajuta. Și vedem un astfel de exemplu în cazul prieteniei dintre Ionatan și David: „Saul i-a vorbit fiului său Ionatan și tuturor slujitorilor lui, să îl omoare pe David. Dar Ionatan, fiul lui Saul, care îl iubea mult pe David, i-a dat de știre, și i-a zis: ‚Tatăl meu Saul caută să te omoare. Păzește-te dar mâine dimineată, stai într-un loc tănuit, și ascunde-te’... Atunci Saul s-a aprins de mânie împotriva lui Ionatan și i-a zis: ‚Fiu rău și neascultător, nu știu eu că ți-ai luat ca prieten pe fiul lui Isai, spre rușinea ta și spre rușinea mamei tale?’... Și Saul și-a îndreptat sulița spre el, ca să-l lovească. Ionatan a înțeles că era lucru hotărât din partea tatălui său să îl omoare pe

David” (1 Sam. 19:1-2; 20:30, 33).

În al doilea rând, din același motiv pentru care un om este dator să pună *folosul public al unei comunități* mai presus de interesul său personal, el este dator să caute siguranța unei persoane publice, de care depinde binele comunității, mai mult decât propria sa siguranță. Un om care îndeplinește o funcție publică poate valora mai mult decât mii de alți oameni. Așa au spus oamenii lui David: „Tu ești ca zece mii dintre noi” (2 Sam. 18:3). Priscila și Acuila au socotit că viața unui apostol precum Pavel, asupra căruia apăsa „grija pentru toate bisericile” (2 Cor. 11:28), era mai importantă decât viețile lor, motiv pentru care „și-au pus capul în joc” pentru viața lui (Rom. 16:4), și pentru care au primit mulțumirile tuturor bisericilor dintre neamuri. De asemenea, un om cu spirit de slujire publică,

unul care se dăruiește făcând mult bine în locul și țara în care trăiește, chiar dacă nu are un statut aparte în societate, valorează cât mulți alți oameni, astfel că aici s-ar aplica foarte bine cuvintele apostolului Pavel: „Pentru binefăcătorul lui poate că s-ar găsi cineva să moară” (Rom. 5:7).

Aș putea da multe alte exemple, dar cred că ne este de ajuns să spunem că, în general, atunci când slava lui Dumnezeu este legată mai mult de o altă persoană decât de noi înșine, trebuie să-i arătăm acelei persoane mai multă dragoste decât nouă înșine, potrivit principiului enunțat mai sus, anume că trebuie să ne iubim pe noi înșine și pe aproapele nostru în Dumnezeu și de dragul lui Dumnezeu. Iar când la mijloc este un bine incomparabil mai mare pentru aproapele nostru – mai ales dacă de el ar beneficia mulți oameni – sau un bine inferior pentru

noi înșine, este limpede că dragostea față de noi înșine trebuie să cedeze în fața dragostei față de aproapele nostru.

A doua întrebare care ne clarifică gradele sau măsurile dragostei este aceasta: „Trebuie să-i iubim pe toți oamenii cu același grad sau aceeași măsură de dragoste?”

În primul rând, noi trebuie să-i iubim în aceeași măsură pe *toți oamenii*, fie ei buni sau răi, în sensul că ar trebui să dorim ca atât cei buni cât și cei răi să ajungă la fericirea desăvârșită a bucuriei de a fi cu Dumnezeu pe veci: cei buni, stăruind până la sfârșit în credință și sfințenie, iar cei răi, fiind aduși la aceeași părtășie binecuvântată, prin credința în Domnul nostru Isus Hristos și prin pocăința de faptele moarte.

În al doilea rând, întrucât bunătatea, care este obiectul dragostei, este mai mare

sau mai mică la o persoană sau la alta, putem și trebuie să iubim în măsuri diferite, potrivit *măsurii în care fiecare om îl întrece pe un altul*. Dumnezeu este Cel de la care vine „orice ni se dă bun și orice dar desăvârșit” (Iacov 1:17) și, așa cum există felurite daruri bune, tot astfel există și grade diferite ale acelor daruri.

Există daruri și abilități naturale, precum înțelepciunea și priceperea în diferite domenii ale vieții, care sunt foarte folositoare oamenilor, astfel că Dumnezeu ne avertizează cu pedeapsa că va lua din mijlocul nostru „pe căpetenia peste cincizeci și pe dregător, pe sfetnic, pe meșteșugarul ales” (Isaia 3:1-3), dacă nu îi prețuim cum se cuvine. Persoanele înzestrate cu asemenea daruri trebuie iubite potrivit măsurii în care se deosebesc prin ele. Apoi există și abilități și înzestrări morale, prin care oamenii devin mai

potriviți pentru folosul societății și mai aproape de Împărăția lui Dumnezeu decât alții. Aceste dispoziții virtuozose sunt foarte vrednice de iubit în orice om, și cu cât cineva se deosebește mai mult prin ele, cu atât trebuie să fie iubit mai mult de noi. Despre Hristos însuși, care nu Și-a îndreptat nicio dată greșit simțămintele, se spune că, privind la un asemenea om, „l-a iubit” (Marcu 10:21).

Există și însușiri ale sufletului izvorâte din har, pe care le numim sfinte, provenite dintr-o lucrare a Duhului mai specială în inimile oamenilor. Acestea sunt cele mai bune daruri și trebuie să-i iubim pe oameni cu atât mai mult pentru ele, și asta din nou, potrivit măsurii în care ei se deosebesc prin ele. Astfel, David obișnuia să-și reverse dragostea asupra „sfinților care sunt în țară” și a „oamenilor evlavioși”, care „sunt toată

plăcerea mea” (Ps. 16:3). Chiar dacă un om nu seamănă atât de mult cu noi într-un anumit aspect de doctrină sau practică, dacă acel om seamănă cu Dumnezeu mai mult decât cei care seamănă cu noi în orice privință, ar trebui să-i acordăm întâietate în dragostea noastră.

În al treilea rând, în ceea ce privește semnele și efectele dragostei noastre, atunci când dăruim bunuri temporare, trebuie să respectăm regula generală de a „le face bine tuturor”, însă există anumite *particularități* care țin de *circumstanțe*, pe care trebuie de asemenea să le luăm în seamă. De exemplu, cei apăsați de cea mai mare și mai urgentă nevoie trebuie luați în considerare înaintea celor care nu sunt cufundați atât de adânc în suferință sau lipsuri. Dacă un om este atât de sărac încât nu poate supraviețui fără ajutorul nostru, trebuie să ne îndreptăm mila către el

înaintea altuia care, deși este sărac, nu se află într-o sărăcie la fel de mare.

Apoi, deși trebuie să le facem bine tuturor semenilor noștri, membrele sărace ale trupului lui Isus Hristos trebuie să se bucure de o atenție deosebită din partea noastră: „Cât avem prilej, să facem bine la toți, și mai ales fraților în credință” (Gal. 6:10).

Așa cum Hristos așteaptă acest lucru de la toți cei care-I poartă Numele, tot astfel El ia aminte în mod aparte la ceea ce li se face lor, socotind că I se face Lui însuși, iar într-o zi, El îi va răsplăti din belșug pe cei care au manifestat bunătate chiar și față de cel mai neînsemnat dintre frații Săi, spunându-le:

„Veniți, binecuvântații Tatălui Meu de moșteniți Împărăția, care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii. Căci am fost flămând, și Mi-ați dat de mâncat; Mi-a fost sete, și Mi-ați

dat de băut; am fost străin, și M-ați primit; am fost gol, și M-ați îmbrăcat; am fost bolnav, și ați venit să Mă vedeți; am fost în temniță, și ați venit pe la Mine” (Matei 25:34-36).

De asemenea, cei din familiile noastre și cei care ne sunt rude apropiate trebuie să se bucure de roadele dragostei noastre în această privință înaintea altora: „Dacă nu poartă cineva grijă de ai lui, și mai ales de cei din casa lui, s-a lepădat de credință, și este mai rău decât un necredincios” (1 Tim. 5:8). În aceeași măsură, trebuie să-i avem în vedere pe vecinii apropiați și pe conaționalii noștri înaintea celor mai de departe sau a celor din alte țări.

Deși cei care sunt vrăjmași ai lui Dumnezeu și ai noștri nu se pot aștepta prea ușor să le arătăm dragoste și nu suntem obligați să le facem bine în aceeași măsură ca altora,

care sunt prietenii și slujitorii lui Dumnezeu, voia lui Dumnezeu le acordă lor mai mult decât suntem noi de obicei dispuși să recunoaștem sau decât cred unii că suntem datori să le oferim. Eu nu pot fi de acord cu cei care restrâng datoria de a le face bine vrăjmașilor noștri la „cazurile de nevoie extremă”, ca și cum am fi obligați doar să-i împiedicăm să piară. Hristos ne pune înaintea exemplul lui Dumnezeu, care „este bun și cu cei nemulțumitori și cu cei răi” (Luca 6:35), atât de bun, încât le dă nu doar „ploaie”, ci și „timpuri roditoare”, „umplându-le inimile de hrană și veselie” (F.A. 14:17, lit. KJV). De aceea, bunătatea Lui față de ei este denumită „bogațiile bunătății Lui” (Rom. 2:4). Putem fi siguri că, atunci când apostolul i-a îndemnat pe romani „să nu se lase biruiți de rău, ci să biruiască răul prin bine” (Rom. 12:20-21), el a vrut să spună că ei trebuie să folosească o cantitate

mult mai mare din acest fel de „muniție” pentru a-și atinge scopul decât foloseau unii dintre ei pe atunci, și mă tem că mai mare decât suntem dispuși să recunoaștem noi, cei de acum, că folosim: „Dacă este flămând vrăjmașul tău, dă-i pâine să mănânce, dacă-i este sete, dă-i apă să bea. Căci făcând așa, aduni cărbuni aprinși pe capul lui, și Domnul îți va răsplăti” (Prov. 25:21-22).

ÎNCHEIERE

Am văzut acum puțin, doar puțin, din îndatorirea cerută de această mare poruncă, și totuși destul pentru a ne convinge că „toți greșim în multe feluri” (Iacov 3:2). Să ne smerim pentru că am împlinit atât de puțin această poruncă și să ne străduim să ajungem la o împlinire mai deplină și mai precisă a îndatoririlor pe care ea ni le cere. Aceasta va fi o dovadă bună a dragostei noastre față de Dumnezeu (1 Ioan 2:3), căci nu putem dovedi atât de bine față de noi înșine sau față de alții că dragostea noastră este sinceră prin vreun alt mijloc decât acesta: „Noi știm că am trecut din moarte la viață, pentru că îi iubim pe frați” (1 Ioan 3:14). „Cine nu iubește pe fratele său, pe care-l vede”, cum ar putea să își închipuie că Îl iubește „pe Dumnezeu, pe care nu-L vede?” (1 Ioan 4:20).

Fără aceasta, toate realizările noastre exterioare în religie nu vor însemna nimic înaintea lui Dumnezeu. Toată ascultarea noastră, toată rugăciunea, postul și orice altceva am face vor avea puțină valoare înaintea Lui, dacă nu chiar deloc: „La ce ne folosește să postim’, zic ei, dacă Tu nu vezi? La ce să ne chinuim sufletul, dacă Tu nu ții seama de lucrul acesta? „Pentru că’, zice Domnul, „în ziua postului vostru, vă lăsați în voia pornirilor voastre, și îi asupriți pe simbriașii voștri. Iată, voi postiți ca să vă ci-orovăiți și să vă certați, ca să bateți răutăcios cu pumnul; nu postiți cum cere ziua aceea, ca să vi se audă strigătul sus. Oare aceasta este postul plăcut Mie: să-și chinuiască omul sufletul o zi? Să-și plece capul ca un pipirig, și să se culce pe sac și cenușă? Acesta numești tu post și zi plăcută Domnului?” (Isaia 58:3-5). „A-L iubi cu toată inima, cu

tot cugetul, cu tot sufletul și cu toată puterea, și a-l iubi pe aproapele ca pe sine, este mai mult decât toate arderile de tot și decât toate jertfele” (Marcu 12:33).

Apostolul numește calea dragostei „o cale nespus mai bună” (1 Cor. 12:31), și ea este o cale minunată de a-i birui pe vrăjmași și de a-i transforma în prieteni. Aceasta a fost calea pe care Dumnezeu a folosit-o ca să ne biruiască pe noi, căci El ne-a atras „cu legături omenești, cu funii de dragoste” (Osea 11:4), și tot această cale ne-o prescrie și nouă.

O, să încercăm și să vedem dacă nu se poate face mai mult prin aceasta decât prin orice altă cale! Ea este o cale încercată și dovedită, căci creștinii de la început au încercat-o și au descoperit că era bună. Și ce a deschis calea pentru Evanghelie în lume? Cum au ajuns creștinii să aibă biruințe atât de

mari în primele secole? Cercetează, și vei descoperi că a fost *faciendo bonum, et patiendo malum*, „făcând binele și suferind răul”. Ce a contribuit la readucerea Evangheliei în Anglia, dacă nu răbdarea sfinților lui Dumnezeu în suferințele lor și dragostea lor înflăcărată, prin care se rugau fierbinte pentru vrăjmașii lor chiar în mijlocul flăcărilor? Aceasta i-a convins pe mulți și i-a întors la mărturisirea adevărului.

Calea dragostei este minunată pentru zidirea bisericii, care se zidește pe sine în dragoste, căci „din El tot trupul, bine încheșat și strâns legat, prin ceea ce dă fiecare încheietură, își primește creșterea, potrivit cu lucrarea fiecărei părți în măsura ei, și se zidește în dragoste” (Efes. 4:16). „Pentru ca să li se îmbărbăteze inimile, să fie uniți în dragoste, și să capete toate bogățiile plinătății de pricepere, ca să cunoască taina lui Dumnezeu

Tatăl, adică pe Hristos” (Col. 2:2). Fără dragoste nu se poate face nimic, întrucât ea este cimentul și mortarul care ține împreună toate pietrele zidirii.

În final, aceasta este o cale minunată pentru a uni tot ceea ce este bun în lume și pentru a promova lucrarea lui Dumnezeu în lume. Dacă am vedea binele care se găsește în orice categorie de oameni și doar l-am recunoaște, ci l-am și folosi pentru Dumnezeu așa cum se cuvine, am vedea curând o altă față a lucrurilor în lume. „Dragostea”, spunea cineva, „este cea care împacă principiile discordante ale lumii și le face pe toate să se armonizeze”.¹ Cât de plăcut ar fi acest lucru înaintea lui Dumnezeu și cât de încântător pentru toți oamenii buni! Nu voi mai spune nimic altceva decât să Îl rog pe Dumnezeu „să vă facă să creșteți

¹ Cudworth, Ralph. *A Sermon Preached before the Honourable House of Commons, at Westminster, March 31, 1647*. Cambridge: Roger Daniel, 1647.

tot mai mult în dragoste unii față de alții și față de toți” (1 Tes. 3:12).

DESPRE AUTOR

John Millward a studiat la Magdalen Hall, Oxford, unde a obținut diploma de absolvire în anul 1648. La scurt timp după aceea, John a fost ales ca membru al corpului profesoral al Corpus Christi College, de unde a fost înlăturat prin Legea Uniformității, pierzând totodată și slujba pastorală din Darfield, în partea vestică a comitatului Yorkshire.

Despre John Millward nu au rămas multe detalii biografice, dar putem căpăta un crâmpei din înțelepciunea și abilitatea lui ca predicator biblic bine instruit în lucrurile Împărăției lui Dumnezeu studiind cele două predici ale sale din seria *Morning Exercise at Cripplegate*, care sunt publicate în seria PURITAS sub titlurile „*Cum pot să-mi iubesc aproapele ca pe mine însumi?*”

și „*Cum să mă port cu cei ce nu-și împlinesc îndatoririle față de mine?*”

John Millward a murit la Islington, Anglia, în anul 1684.

Anexă.

ÎNTREBĂRI PENTRU STUDIU ȘI REFLECȚIE

CAPITOLUL 1. CINE ESTE APROAPELE MEU?

- (1) Cine este aproapele tău, potrivit învățăturii lui Isus? Ce prejudecăți, diferențe sau experiențe personale te pot face să te apropii de unii oameni și să-i eviți pe alții? De ce? În ce fel ai fost provocat de discuția autorului să-ți schimbi gândirea și atitudinea?
- (2) Care este diferența dintre iubirea de sine legitimă și iubirea de sine păcătoasă? Cum poți să porți de grijă trupului și sufletului tău fără să transformi propriile dorințe și interese în centrul vieții tale?
- (3) Cum se vede în viața ta faptul că Îl iubești pe Dumnezeu mai presus de orice și

că îți iubești aproapele de dragul Lui? Există o persoană față de care ai nevoie să-ți schimbi atitudinea, să manifesti mai multă compasiune sau să faci un pas concret spre împăcare?

CAPITOLUL 2. CUM AR TREBUI SĂ ÎL IUBESC PE APROAPELE MEU?

- (1) Cum îți poți iubi aproapele prin gândurile și cuvintele tale? Când cineva spune sau face ceva ce poate fi interpretat în mai multe feluri, ai tendința să-i atribui intenții rele sau cauți să înțelegi situația cu bunăvoință? Cum poți evita judecata pripită, bârfa și exagerarea greșelilor altora?
- (2) Îți dorești cu adevărat binele celorlalți, inclusiv al celor care te-au rănit sau ți-au fost potrivnici? Cum s-ar schimba rugăciunile, cuvintele și reacțiile tale dacă ai căuta binele lor așa cum îl cauți pe al tău?

- (3) În ce feluri concrete poți să-ți arăți dragostea față de aproapele? Cum poți folosi timpul, resursele și darurile tale pentru a răspunde nevoilor fizice și sufletești ale celor din jur, cu sinceritate, generozitate, râvnă și blândețe?

CAPITOLUL 3. CARE SUNT GRADELE IUBIRII DE SEMENI?

- (1) Ce înseamnă să-ți iubești aproapele „ca pe tine însuți”? Cum înțelegi diferența dintre a-l iubi în același fel în care te iubești pe tine și a-l iubi în aceeași măsură? Cum te ajută această distincție să-ți evaluezi alegerile și prioritățile?
- (2) În ce situații ești chemat să pui binele altora înaintea propriului interes? Cum poți discerne când este potrivit să renunți la confortul, timpul, resursele sau siguranța ta spre binele aproapelui tău și când trebuie să ții cont de propriile nevoi legitime?

(3) Îi iubești pe toți oamenii cu aceeași dorință sinceră pentru binele lor, chiar dacă nu îi apreciezi în aceeași măsură? Cum poți deosebi ura față de păcat de ura față de persoana care păcătuiește, și cum ar trebui să influențeze această distincție felul în care te raportezi la semenii tăi?

ÎNCHEIERE

(1) Ce ai descoperit despre tine în urma studierii acestei cărți? În ce aspect al iubirii față de aproapele ai cea mai mare nevoie de creștere: în gânduri, cuvinte, dorințe, atitudini sau fapte?

(2) Există cineva pe care îți este greu să-l iubești așa cum te iubești pe tine însuți? Ce te împiedică să manifesti față de acea persoană sau acele persoane compasiune, bunăvoință și sinceritate, și ce poți face, cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru a schimba această situație?

(3) Care este un pas concret pe care te poți angaja chiar acum să-l faci, de exemplu în următoarea lună, pentru a-ți iubi mai bine aproapele? Ce anume vei face, față de cine și cum vei putea evalua dacă ai pus în practică ceea ce ai învățat în această carte?

MAGNA GRATIA

Noi vestim Evanghelia harului

Asociația MAGNA GRATIA este o organizație creștină non-profit care își concentrează eforturile pe proclamarea Evangheliei prin literatură consecventă doctrinar, prin evanghelizare și echiparea bisericilor evanghelice de limba română.

Dacă ai fost binecuvântat citind această carte, poți ajuta la binecuvântarea altor credincioși, astfel:

1. Recomandă mai departe această carte!
2. Scrie o recenzie pe pagina noastră de internet de unde ai descărcat această carte.
3. Vizitează pagina noastră de internet la **magnagratia.org** și află mai multe despre lucrarea noastră, și citește GRATUIT cele peste 450 de cărți ale unora dintre cei mai buni autori creștini din istorie.
4. Rămâi conectat la noutățile MAGNA GRATIA vizitând profilele noastre de social media și abonându-te la noutăți pe email, așa încât să fii anunțat când publicăm resurse noi.
5. Roagă-te pentru noi.
6. Donează și ajută-ne să mergem mai departe. Donațiile se pot face online pe pagina noastră de internet.

Pentru orice alte informații, scrie la contact@magnagratia.org.

magnagratia.org